

Stressede ældre bytræer led i tørken

Thomsen, Iben Margrete; Skov, Simon; Henriette Lunn, Vonsbæk

Published in:
Grønt Miljø

Publication date:
2018

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Document license:
[Ikke-specificeret](#)

Citation for published version (APA):
Thomsen, I. M., Skov, S., & Henriette Lunn, V. (2018). Stressede ældre bytræer led i tørken. *Grønt Miljø*, 10, 16-20.

Stressede ældre bytræer led i tørken

KLIMA. Når ældre veletablerede træer fik problemer, var det typisk i kombination med andre faktorer som salt, insekter og svampe, så tørken kan også ses som en stress-test

Af Iben Margrete Thomsen,
Simon Skov
og Henriette Lunn Vonsbæk

I den varme tørre sommer fik mange bytræer tørkesymptomer som visne bladrande, tørre kviste og tidligt løvfald, men de fleste træer overlevede hvis de ikke havde andre problemer. I Københavns Kommune er der f.eks. ikke registreret større udfald af gade-træer end normalt. Den fulde konsekvens af tørken vil dog først blive synlig efter næste udspring der afslører om der er udbredt knopdød, tørre grene og et øget stressniveau.

Den varme, tørre sommer ramte enkelte ældre træer

hårdt, men når det skete var det typisk i kombination med andre faktorer som salt, bark-skader, insekter og svampe.

Mange hestekastanjer fik brune blade tidligt hvilket til dels skyldtes tørst, men også udbredte angreb af kastaneminérmøl. Det lille vindfølsomme insekt havde optimale flyveforhold med varmt vejr og mange dage med svag vind, så selv store træer fik plettede blade fra bund til top. De små larver minerede bladene som herefter var sårbare over for den udtørring varmen og tørken bragte. Næste forår vil de fleste hestekastanjer stå grønne igen hvis de ikke har andre problemer.

Frugtlegerer af forskellige svampe dukkede op i stort tal efter regnen endelig kom i august og september. Det er typisk ved en kombination af varm og regnfuld sensommer. Svovporesvamp der normalt ses i maj-juni, udskød dannelse af frugtlegerer til august.

Kæmpeporesvamp optrådte massivt, også på bøgetræer hvor der ikke før var fundet frugtlegerer. Træerne har selvfølgelig allerede haft angrebne rødder, men svampen har måske vundet kampen i løbet af den tørre vækstsæson hvor fotosyntesen og dermed energiniveauet hos bøgene var i bund. Træernes forsvar mod svampeangreb koster

energi, så nedsat produktion fører til svagere forsvar.

Selv om tørken har kostet dyrt i form af træer som må fældes nu og de kommende år, kan man også se det som en stresstest. De ekstreme forhold er måske en forsmag på, hvad der venter i et klima med højere temperaturer og skiftende nedbørsmængder.

Tørken i 2018 har udpeget hvilke træer der er veletablerede, vitale og værd at passe på i fremtiden samtidig med at de mest stressede træer måske fik et skub ud over kanten. De kommende år vil, alt efter vejrforhold, afgøre de langsigtede konsekvenser. Et vådt forår ville være gunstigt.

EKSEMPEL 1. Hestekastanje med tørkestress. Træet sprang normalt ud, men allerede sidst i maj havde de fleste blade tørre rande og var ved at visne. Tre uger senere havde træet sat nye blade i den nedre del af kronen i et forsøg på at kompensere. Træet står lige ved en hovedindfaldsvej og er formentlig stærkt saltbelastet, da det også har haft tørkesymptomer i tidligere år. Bemærk at træet bagved er grønt selv om det også har hårdt grus i overfladen. Sidst på sommeren var samtlige kastanjer i træerækken dog mærket af tørken. Det bliver spændende at se træernes tilstand i forår og sommer 2019.

EKSEMPEL 2. Den store hestekastanje på Frederiksberg Campus ud mod Ågade i København. Farveforskellen i kronen skyldes at kastanie-minér-møl (*Cameraria ohridella*) i år har haft optimale forhold med varme og mange dage med næsten ingen vind. I 2017 var sommeren kold, våd og blæsende hvilket gjorde livet svært for de små sarte møl.

Hans Peter Ravn fra Københavns Universitet påpeger desuden at tørken får de minér-møl-angrebne blade til at blive brune hurtigere. Bemærk forskel på rene tørkeskader som giver brune bladrande (pil), og de lyse pletter mellem bladribber fra insektangrebet.

EKSEMPEL 3. På Arboretet i Hørsholm blev en række godt 40-årige thujaer pludselig røde i sommeren 2018. Det er fristende at give tørken skylden, men i virkeligheden druknede træerne i det regnfulde efterår og vinter 2017. Årsagen var manglende dræning på grund af en tilstoppet grøft i naboskoven. Et klassisk eksempel på at tørke udstiller problemet på dramatisk vis, men ikke altid er den primære årsag.

EKSEMPEL 4. Tørkesymptomer i krone på en ældre ær. Acer-arter er ofte ganske følsomme over for tørke, og får hurtigt symptomer i kronen. Nærbilledet herunder viser typiske bladrand-snekroser på æren som følge af tørke. Bemærk at vedbenden på stammen bagved er fint grøn.

EKSEMPEL 5. Friske frugtlegemer af svovlporesvamp (*Laetiporus sulphureus*) i en gammel skade fra et lynnedslag fotograferet midt i august 2018. Foto af hele egen er fra 2015, men kronens udseende var det samme i 2018.

EKSEMPEL 6. Et enkelt træ blandt flere står med halvvissen krone 1. august 2018. Måske har denne bøg tabt konkurrencen om vand og næring, eller måske blev rodzonen belastet af anlægsarbejde da de lave mure ved boldbanerne blev bygget. Uanset årsagen kan man måske notere sig, at hvis der skal tyndes ud blandt træerne, så er denne bøg kandidat til fældning - og måske også til at få problemer med kæmpeporesvamp.

EKSEMPEL 7. Bøg i Fælled-parken København. Den har haft spredte kronesympotmer de seneste år, men aldrig frugtlegemer af vednedbrydende svampe. I slutningen af august 2018 dukkede kæmpeporesvamp (*Meripilus giganteus*) op ved foden af træet. Bemærk de blå pletter som Københavns Kommunes risikotræteam har sat for at markere placering af svampen. Så er man sikker på omfanget, også efter frugtlegemerne er rådnet væk. Bemærk alle trampestierne rundt om træet, som har komprimeret jorden og gjort livet svært for finrødderne. Træet blev topkappet hurtigst muligt. □

SKRIBENTER

Iben Margrete Thomsen og Simon Skov er seniorrådgivere på Institut for Geovidenskab og Natrforvaltning, Københavns Universitet. Henriette Lunn Vonsbæk er parkforvalter i Byens Drift, Københavns Kommune.